

‘COMPLEXE SITUATIES VRAGEN OM EEN GENUANCEERDE BLIK’

IN DE AFGELOPEN DECENNIA IS IN ONS LAND HET AANTAL RISICOVOLLE BEDRIJVEN EN TRANSPORTEN FORS TOEGENOMEN. DIT HEEFT GROTE ECONOMISCHE VOORDELEN OPGELEVERD. TEGELIJK ZIJN RISICO'S EN RUIMTELIJKE ONTWIKKELINGEN ZODANIG MET ELKAAR VERWEVEN GERAAKT DAT AAN BESTUURDERS STEEDS HOGERE EISEN WORDEN GESTELD OM HET GROEPSRISICO TE KUNNEN VERANTWOORDEN. ONDERZOEK TOONT AAN DAT ER BEHOEFTE IS AAN EEN INSTRUMENT MET BEHULP WAARVAN EEN BEWUSTE BESTUURLIJKE AFWEGING VAN HET GROEPSRISICO KAN WORDEN GEMAAKT. DE MAL GROEPSRISICO VOORZIET IN DIE BEHOEFTE.

Volgens de wet moet het berekende groepsrisico worden vergeleken met de zogenaamde oriëntatiewaarde. Op basis daarvan moet een gezonde discussie worden gevoerd over de vraag of het groepsrisico al dan niet kan worden verantwoord. Maar het ziet ernaar uit dat de oriëntatiewaarde die discussie juist in de weg staat.

ORIËNTATIEWAARDE

Zo constateert Wim Brinker, projectleider van de Mal Groepsrisico, dat de verantwoording van het groepsrisico vaak problematisch is doordat de oriëntatiewaarde als harde norm wordt gebruikt. ‘Men gaat er automatisch vanuit dat een overschrijding van tweemaal de oriëntatiewaarde minder ernstig is dan een overschrijding van tien maal. Bovendien wordt de oriëntatiewaarde gebruikt om bij een ruimtelijke ontwikkeling de populatieruimte tot aan die waarde op te vullen. In de praktijk ligt het allemaal veel genuanceerder. Zo is de verantwoording van het groepsrisico direct afhankelijk van de snelheid waarmee een rampscenario zich kan ontwikkelen. Ook spelen specifieke factoren in de lokale omgeving van de risicobron een essentiële rol; factoren die op iedere locatie van een risicobron anders zijn.’

PSEUDONORM

‘Daarom kan het groepsrisico niet aan een harde norm worden getoetst. In feite hanteert men immers een pseudonorm. Het kan namelijk voorkomen dat in de ene situatie een groepsrisico boven de oriëntatiewaarde wel kan worden verantwoord en in de andere situatie een groepsrisico onder de oriëntatie-

waarde juist niet. Het is daarentegen nodig het groepsrisico bewust af te wegen. En volgens mij kan dat het beste aan de hand van een maatschappelijke kosten-batenanalyse zoals die in de Mal Groepsrisico is opgenomen.’

MAL BIEDT WINST

Luc Vijgen van DCMR Milieudienst Rijnmond erkent dat de verantwoording van het groepsrisico op zichzelf buitengewoon lastige materie is. ‘Toch moeten we het kind niet met het badwater weggooien. Ik verwacht juist dat de Mal Groepsrisico een bijdrage gaat leveren aan een betere verantwoordingspraktijk. In de eerste plaats omdat het instrument alle ingrediënten bevat die voor een inzichtelijke verantwoording nodig zijn. In de tweede plaats omdat de Mal de verbindingsschakel vormt tussen de echte specialisten op het terrein van externe veiligheid, de direct betrokken beleidsambtenaren en ten slotte de bestuurders. Dat is allemaal pure winst.’

OVERTUIGEND

‘Overigens hoeft de Mal lang niet altijd te worden gebruikt, laat staan verplicht. Het gaat alleen om het relatief beperkte aantal situaties waar echt iets aan de hand is, waar ontwikkelingen elkaar raken. Voor die situaties reikt de Mal oplossingen aan, die beproefd zijn en die de verantwoording van het groepsrisico helder kunnen laten verlopen. Aan de hand van de drempelwaardesystematiek van de Mal Groepsrisico kan eenvoudig worden bepaald welke groepsrisicosituaties er echt toe doen. Het is nu zaak ons juist daar op te focussen.’